

Julian Zabaleta Kortaberria

*Legazpi,
Gipuzkoa
(1937-2019)*

Aurkibidea

Biografia

Legazpiko Olaetxe baserrian jaio zen 1937an. Legazpiko eskolan, eskola txikian eta fraideetan ikasi zuen; gerora, Antzuolako fraideetara joan zen 16 urtera arte. 16 urte zituela, etxera bueltatu zen, eta teilerian hasi zen lanean. Teileria saldu zenean Patrizionera joan zen lanera.

Zintak

LGA-057

- **Proiektua:** Legazpiko ahotsak

- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-07-26
- **Iraupena:** 87 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

Pasarteak

1. Aitajauna, olagizona

- **Erref:** LGA-057/002
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:02:02. **Bukatu:** 00:04:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak
- Baserría » Baserríko lanak » Errota
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Gipuzkoan azkena itxi zen ola omen zen Bengolea, eta zabaletarren aitajauna izan zen hango azken olagizona. Legazpiko olei buruz hitz egiten dute. Julianek eta Rosarioak zerrategia, errota eta ur-saltoa ezagutu zituzten Bengolean.

2. Olak eta errotak

- **Erref:** LGA-057/003
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:04:08. **Bukatu:** 00:05:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak
- Baserría » Baserríko lanak » Errota

Laburpena:

Ola asko errota bihurtu ziren. Ur-saltoa eta turbina bazituzten; auspoaren lekuan, harria jarri behar izaten zen. Legazpiko errotak: Bengola, Telleriartekoa, Igaralde...

3. Olaetxe baserría

- **Erref:** LGA-057/006
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:09:12. **Bukatu:** 00:10:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserría » Baserríko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Baserrian historia. Olaetxe baserría Miguel Lopez de Legazpiren familiarena omen zen. 1925ean aitajaunak eta aitak baserría erosi zuten, ordura arte errentan bizi izan ziren. Behin baserría erosi zutenean, obra egin zuten.

4. Labrantza

- **Erref:** LGA-057/009
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:13:38. **Bukatu:** 00:14:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Baserritik bizi ziren. Labrantza egiten zuten. Artoa, garia, babarruna, patata, arbia... ereiten zituzten.

5. Patrizioarentzat garraiolari

- **Erref:** LGA-057/010
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:14:49. **Bukatu:** 00:16:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak

Laburpena:

Aitak Patrizio Etxeberria lantegiko garraio-lanen eskusiba eduki zuen. Idi pareta eta gurdiarekin ibiltzen zen. Zumarragako tren-geltokitik lantegira eta alderatzen aritzen zen txapa garraiatzen. Denboraren, kamioia ekartzen ausartu ez, eta utzi egin zuen eginkizun hori.

6. Abereak eta esne partiketa

- **Erref:** LGA-057/011
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:16:53. **Bukatu:** 00:17:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Lau behi, 45-50 ardi inguru eta txekorrak zeuzkaten baserrian. Esne-bezeroak zituzten, baina ez asko. Eskolara bidean, marmitetan eramaten zien esnea jakineko bezeroei. 13 lagun bizi ziren etxean.

7. Baserriaren tamaina eta egitura

- **Erref:** LGA-057/012
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:17:42. **Bukatu:** 00:19:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Olaetxe baserria etxe handia zen. Urteko garo, lasto, gari, belar... denak teilapean kabitzen ziren. Etxeari buruzko azalpenak.

8. Eskola garaiko kontuak

- **Erref:** LGA-057/017
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:27:58. **Bukatu:** 00:30:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

Zazpi urterekin hasi zen Legazpiko eskolan. Plazako eskolan lekua falta zela eta, 'Centro Republicano' konfiskatu eta han ere eskola jarri zuten. Handik "eskola txikira" pasa zen, eta, geroago, fraideen kolegiara. Fraideetako zuzendariari buruz hitz egiten du. 'Cara al Sol' abesten zuten eskolara sartu aurretik, formazioan jarrita.

9. Eskolan sartzeko oinetakoak aldatu

- **Erref:** LGA-057/018
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:30:26. **Bukatu:** 00:31:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:

Eskolan sartzeko bakoitzak bere oinetakoak kendu eta apretak jantzi behar izaten zituen.

10. Lanbide eskola

- **Erref:** LGA-057/019
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:31:11. **Bukatu:** 00:32:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

14 urterekin eskola bukatuta, gehiengoa lantegira joaten zen lanera. Bakarren batzuk soilik jarraitzen zituzten ikasketak. Lantegian lanbide eskola moduko zerbait jarri zuten: goiz partean, eskolara; eta arratsaldetan, lantegira.

11. Antzuolako maristak

- **Erref:** LGA-057/021

- **Iraupena:** 0:02:35. **Hasi:** 00:32:35. **Bukatu:** 00:35:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Seminarioa
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

11 urterekin, Antzuolako maristetara joan zen. 16 urterekin etxera bidali zuten, "harako balio ez" zuela eta. Eskolan jarraitzeko gogo handirik ez zuela dio Julianek. Batxilergoko lau urte egin zituen Antzuolan. Urtebete egin zuen sotanarekin. Egunero joan behar izaten zuten mezara.

12. Dotrina eta meza

- **Erref:** LGA-057/022
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:35:10. **Bukatu:** 00:36:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina

Laburpena:

Legazpiko kolegioko kontuak. Goizean, 09:00etarako, meza izaten zuten, eta, gero, dotrina. Brinkolakoei eta baserritarrei euskaraz irakasten zien dotrina; gainerakoei, gaztelaniaz.

13. 'Tejería Urola'

- **Erref:** LGA-057/024
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:37:20. **Bukatu:** 00:38:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Etxeginak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

16 urterekin Antzuolako seminarioa utzi eta etxera itzuli zen. 19 urtera arte familiako teilerian aritu zen lanean. Teileria etxeko lurretan zegoen, eta aita eta bazkide batzuen zen. 'Tejería Urola' zuen izena. Teilak, adreiluak... egiten zituzten. 19 urterekin, Eibarko Armeria Eskolara joan zen "maestría industrial" ikastera.

14. Legazpiko buztindegiak eta teileriak

- **Erref:** LGA-057/025
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:38:49. **Bukatu:** 00:40:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Teila egiteko buztina behar da, silize asko duen lurra. Legazpiko buztintegiak. Legazpiko teileriak: 'Tejería Seguru' eta 'Tejería Urola'. Julianen aita Urola teileriako bazkide zen.

15. Teilak eta adreiluak egiteko prozesua

- **Erref:** LGA-057/026
- **Iraupena:** 0:05:07. **Hasi:** 00:40:28. **Bukatu:** 00:45:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Teileriako lana. Teilak eta adreiluak nola egiten diren azaltzen du. Lantegian zer makinaria zegoen. Ekoizpen prozesuan jarraitu beharreko pausoak azaltzen ditu.

16. Teilaren kolorea eta buztina erretzea

- **Erref:** LGA-057/028
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:46:18. **Bukatu:** 00:47:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Etxeginak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Teilaren kolorea: buztinak erretakoan bere kasara hartzen duen kolorea izaten da. Buztina 950-1.000º artean erre behar izaten da. Gradu horietara iritsi ezean, buztinak hezetasuna hartzen du; pasatuz gero, berriz, ia funditu egiten da.

17. Teila egiteko sekretua

- **Erref:** LGA-057/029
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:47:06. **Bukatu:** 00:48:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak

- Lanbideak » Etxeginak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Teileriako materiala nora saltzen zuten. Garai batean, Gipuzkoan 11 teileri omen ziren. Lantegi ondoan pilatzen zuten teila. Teila kalitatezko buztinarekin egiteak eta ondo erretzeak zer garrantzia duen aipatzen dute.

18. Teileriako labea

- **Erref:** LGA-057/030
- **Iraupena:** 0:03:18. **Hasi:** 00:48:00. **Bukatu:** 00:51:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Etxeginak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Teileriako labea nolakoa zen. Labearen funtzionamendua.

19. Egunean, 20.000 adreilu

- **Erref:** LGA-057/031
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:51:18. **Bukatu:** 00:52:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Lanbideak » Etxeginak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Teileriako lana. Egunean, 20.000 adreilu inguru egiten zituzten. Teila gutxiago egiten zituzten. Adreiluen ekoizpenari buruzko azalpena. "Sekaderoa" (lehortegia).

20. Gipuzkoan 11 teileria

- **Erref:** LGA-057/033
- **Iraupena:** 0:00:28. **Hasi:** 00:52:22. **Bukatu:** 00:52:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Garai batean, Gipuzkoan 11 teileri omen ziren. Legazpiko teileriez gain, Oñatin, Zumarragan, Azkoitian, Zarautzen, Zaldibian, Ormaiztegin, Andoainen, Irunen eta Bergaran ere baziren.

21. Teilerian bulegari

- **Erref:** LGA-057/034
- **Iraupena:** 0:02:49. **Hasi:** 00:52:50. **Bukatu:** 00:55:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Lanbideak » Etxeginak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Zumarragako mojen eskolan kontabilitatea ikasi zuen Rosariok. Etxeko teilerian bulego lanetan aritzen zen gero. Bulegoko materiala nolakoa zen: idazteko makina, kalkulagailua, telefonoa... Auzo guztian bi telefono zeuden: inguruko jende guztia teileriarra joaten zen telefonoa erabili behar zuenean. Teilerian telefonoa jartzea nola lortu zuten azaltzen dute.

22. Patrizio Etxeberria lantegian 30 urte

- **Erref:** LGA-057/040
- **Iraupena:** 0:00:22. **Hasi:** 01:06:56. **Bukatu:** 01:07:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

Eibarko Armeria Eskolan ikasketak egin, soldadutza bukatu eta Patrizio Etxeberria lantegian hasi zen lanean, bulego teknikoan. 30 urte egin ditu lantegi horretan delinearitzaile lanetan.

23. Garai bateko Legazpi

- **Erref:** LGA-057/044
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 01:11:09. **Bukatu:** 01:12:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Urola Goierriko lantegiak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

Futbol-zelaia non zegoen. Herria nolakoa zen. Teileria, buztindegia, bideak... non eta nolakoak ziren aipatzen dute.

24. Irratiak eta egunkariak

- **Erref:** LGA-057/046
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 01:13:01. **Bukatu:** 01:14:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia

Laburpena:

'Radio Loiola' eta 'Radio Segura' entzuten zituzten. Arrosarioa, behintzat, euskaraz izaten zen. Julian mutikoa zela egunero egoten omen zen egunkaria etxean: 'La Voz'. Gerra aurrean, berriz, 'El Día'. Egunkaria irakurtzeko ohitura izan dute etxean.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-05-15

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com